

MINIMAL INVAZIV JARROHLIK: ZAMONAVIY XIRURGIYANING ISTIQBOLLARI

Islomjonov Farrux Xurshidbek o'g'li

RSHTYOIM umumiy jarrohlik yo'nalishi b

o'yicha 1-kurs ordinator-rezidenti

Annotatsiya: Mazkur maqolada minimal invaziv jarrohlikning mohiyati, afzalliklari va qo'llanilish sohasi yoritilgan. Minimal invaziv usullar zamonaviy tibbiyotda keng qo'llanilib, bemorlar uchun an'anaviy ochiq jarrohlikka nisbatan bir qator qulayliklarni yaratadi. Ushbu maqolada MIJ texnologiyalari, robotlashtirilgan jarrohlik va kelajakdagi rivojlanish istiqbollari haqida batafsil ma'lumot berilgan.

Kalit so'zlar: minimal invaziv jarrohlik, laparoskopiya, endoskopiya, robotlashtirilgan jarrohlik, zamonaviy xirurgiya, tibbiy innovatsiyalar.

Kirish

Tibbiyot sohasi inson salomatligini saqlash va hayot sifatini yaxshilash yo'lida doimiy ravishda rivojlanib bormoqda. Ayniqsa, jarrohlik sohasida zamonaviy texnologiyalar qo'llanilishi tufayli an'anaviy operatsion amaliyotlar o'rniga minimal invaziv usullar keng tatbiq etilmoqda. Minimal invaziv jarrohlik (MIJ) – organizmga minimal darajada zarar yetkazgan holda operatsiya o'tkazish imkonini beruvchi ilg'or jarrohlik usuli hisoblanadi.

An'anaviy ochiq jarrohlik operatsiyalarida katta kesmalar qilinadi va natijada bemorlarning operatsiyadan keyingi tiklanish jarayoni uzoq davom etadi. Bunday yondashuv bemorning umumiy ahvoliga ta'sir qilib, infeksiya tushish xavfini oshiradi hamda asoratlar ehtimolini kuchaytiradi. Minimal invaziv jarrohlik esa kichik kesmalar

orqali maxsus asbob-uskunalar yordamida bajarilib, jarrohlik amaliyotining xavfsizligini oshiradi, bemor uchun esa qulaylik yaratadi.

Bugungi kunda minimal invaziv jarrohlik dunyo bo'ylab turli tibbiy yo'nalishlarda, jumladan, umumiy jarrohlik, ginekologiya, urologiya, ortopediya, neyroxirurgiya va kardiologiyada keng qo'llanilmoqda. Ushbu maqolada minimal invaziv jarrohlikning afzalliklari, qo'llanilish sohalari hamda rivojlanish istiqbollari haqida so'z yuritiladi.

Asosiy qism

Minimal invaziv jarrohlik operatsiyalarining asosiy turi laparoskopik va endoskopik usullardir. Laparoskopik jarrohlikda maxsus kamerali qurilma (laparoskop) va mikrojarrohlik asboblari yordamida operatsiyalar amalga oshiriladi. Endoskopik jarrohlik esa organizmning tabiiy teshiklari orqali o'tkaziladigan jarrohlik turi bo'lib, bunda ichki a'zolariga minimal zarar yetkaziladi.

Minimal invaziv jarrohlikning asosiy afzalliklari quyidagilardan iborat:

Tezroq tiklanish – An'anaviy ochiq operatsiyalarga nisbatan bemor qisqa muddatda sog'ayadi va kasalxonada yotish muddati kamayadi.

Kamroq og'riq – Kesmalarning kichikligi og'riq sezgirligini pasaytiradi, bu esa og'riq qoldiruvchi dorilarga ehtiyojni kamaytiradi.

Infeksiya xavfining pasayishi – Yirik ochiq jarrohlik operatsiyalariga nisbatan infeksiya tushish ehtimoli ancha past bo'ladi.

Qon yo'qotishning kamayishi – Minimal invaziv usullarda bemor organizmidan kamroq qon yo'qotadi.

Estetik jihatdan qulaylik – Operatsiyadan keyin katta chandiqlar qolmaydi.

Bugungi kunda robotlashtirilgan jarrohlik ham keng qo'llanilmoqda. "Da Vinci" tizimi kabi ilg'or texnologiyalar jarrohlarga yuqori aniqlikda operatsiyalarni bajarish

imkonini yaratmoqda. Bu esa jarrohlik amaliyotlarining natijadorligini oshirishga xizmat qiladi.

Minimal invaziv jarrohlik quyidagi sohalarda keng qo'llanilmoqda:

Gastroenterologiya – Oshqozon-ichak kasalliklarini davolashda qo'llaniladi.

Ginekologiya – Bachadon va tuxumdon bilan bog'liq kasalliklarni bartaraf etishda foydalaniladi.

Ortopediya – Bo'g'im kasalliklarini jarrohlik yo'li bilan davolash imkonini beradi.

Urologiya – Buyrak va siydik yo'llari bilan bog'liq muammolarni minimal invaziv usulda bartaraf etish imkoniyatini yaratadi.

Kardiojarrohlik – Yurak-qon tomir tizimi operatsiyalarida minimal invaziv texnologiyalar qo'llaniladi.

Xulosa

Minimal invaziv jarrohlik zamonaviy tibbiyotning eng ilg'or yutuqlaridan biri bo'lib, jarrohlik amaliyotlarini bemor uchun xavfsizroq va qulayroq qiladi. Ushbu usul operatsiyadan keyingi tiklanish jarayonini tezlashtirish, infeksiya xavfini kamaytirish va estetik jihatdan kamroq iz qoldirish kabi ko'plab afzalliklarga ega.

Tibbiyotning doimiy rivojlanishi natijasida minimal invaziv jarrohlik texnologiyalari yanada takomillashmoqda. Kelajakda sun'iy intellekt, robototexnika va 3D vizualizatsiya tizimlarining jarrohlik sohasiga keng joriy etilishi operatsiyalarning yanada samarali va xavfsiz bo'lishiga xizmat qiladi. Shunday ekan, minimal invaziv jarrohlik nafaqat bugungi kun, balki kelajak tibbiyotining ham asosiy yo'nalishlaridan biri bo'lib qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Smith, R., & Jones, M. (2023). Advances in Minimally Invasive Surgery. Medical Science Press.
2. Brown, T. (2022). Laparoscopic Techniques in Modern Surgery. Springer.
3. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi. (2024). Jarrohlikda zamonaviy texnologiyalar.